

графії О.П.Куща йдеться в дев'ятому нарисі. Характеризуючи загальнолітературні й персональні посібники фахівця, автор книги приділяє увагу питанням відбиття міжнародних бібліографічних зв'язків у його працях.

Розкриваючи творчість І.І.Корнейчика в галузі історії української бібліографії, Нінель Федорівна розглядає його лекції «Розвиток бібліографії на Україні» як перші спроби узагальнення історії вітчизняної бібліографії XIX - початку ХХ ст., фундаментальну монографію з розвитку української бібліографії від давнини до 1917 р., працю «Українские революционные демократы и библиография», розповідає про вивчення ним життя та діяльності українських бібліографів. Підкреслюється внесок І.Корнейчика у краєзнавчу бібліографію, значення рецензування ним бібліографічних робіт.

М.П.Гуменюка Н.Ф.Королевич представляє як історика української бібліографії, наголошуєчи на його дослідженнях з історії вітчизняної бібліографії XIX - поч. ХХ ст. і після 1917 р. Проаналізовано також бібліографічну спадщину дослідника в галузях красного письменства і краєзнавчої бібліографії.

Останній нарис присвячено Ф.К.Сарані, з яким Нінель Федорівна тривалий час працювала й спілкувалася по роботі. Подається його бібліографічна шевченкіана, здобутки на ниві персональної та галузевої бібліографії. Підкреслено роль Ф.Сарани як популяризатора творчості українських бібліографів ХХ ст.; зосереджено увагу на редакційно-видавничій діяльності бібліографа, його книгоznавчих та бібліофільських уподобаннях.

У кожному нарисі автор виокремлює, уникаючи при цьому емоцій, не порушуючи планку суті наукового викладу фактів, найголовніше, що відрізняло саме цього фахівця, його індивідуальні методи роботи з книгами. До речі, більшість героїв своїх нарисів Н.Ф.Королевич знала особисто і, скажімо, в публіцистичних статтях про них могла б згадати якісь цікаві деталі поведінки, їхні висловлювання. Проте в даній праці це було б явно зайвим.

У посібнику велика кількість посилань на літературу, опрацьовану автором під час підготовки нарисів. Готу-

валися вони в різні роки, матеріал ретельно відбирається і неодноразово перевіряється. Варто нагадати, що більшість нарисів було видано Національною парламентською бібліотекою України окремими брошурами в серії «Видатні діячі української книги», одним з ініціаторів якої була знов-таки Нінель Федорівна.

Особливо слід спинитися на додатках до кожного нарису: 1. Хронологічний покажчик праць бібліографа; 2. Показчик літератури про нього. Пригадується, як під час спільної праці над брошурою про С.І.Маслова Нінель Федорівна «ганяла» мене по бібліотеках, примушуючи ще й ще раз перевіряти *de visu* всі джерела, не покладаючися на інформацію в публікаціях про книгоznавця, вчила зауважати ті джерела, що не цілком присвячені цій особі, але де є згадки про неї в певних аспектах. Це давало змогу глибше розібратися в діяльності дослідника через матеріали стенограм, спогади про нього, «побачити» його в суспільстві, серед оточуючих, наблизитися до розуміння складних перипетій долі, яка, безперечно, позначалася на науковій творчості. Навчила мене Нінель Федорівна також азам укладання іменного показчика, а головне - прищепила азарт копіткої бібліографічної праці, за що я їй широко вдячна.

Мета нашої невеличкої рецензії - привернути увагу дослідників, а не лише студентів, до цього видання. Книга Н.Ф.Королевич про вітчизняних бібліографів, безсумнівно, актуальна, потрібна, дуже зручне джерело для дівок.

Книжкова палата України, оцінивши важливість праці проф. Н.Королевич і віднайшовши можливість випустити книгу в світ, продовжила славні традиції цієї установи випуску монографій з історії української бібліографії, що, безперечно, з вдячністю сприйняли спеціалісти.

Галина Ковал'чук,
к.і.н., завідділом стародруків
та рідкісних видань НБУВ

Альтернативний варіант

Башун О.В. Фандрейзинг або мистецтво збирання коштів: Наук.-метод. рекомендації бібліотекам. - Донецьк, 1998. - 102 с.

Сьогодні для бібліотек одне з головних питань - як вижити в умовах обмеженого фінансування. Тому проблема альтернативного варіанта, яка в українському бібліотекознавстві майже не розроблена, досить актуальнa.

Першу спробу теоретичного обґрутування фандрейзингу (додаткового фінансування бібліотек), розробки методики такої діяльності в бібліотеках і узагальнення власного та за кордонного досвіду, переважно США, здійснено заступником директора Донецької обласної універсальної наукової бібліотеки Оленою Башун у адресованих книгоzбирням науково-методичних рекомендаціях «Фандрейзинг або мистецтво збирання коштів».

Автор розглядає визначення понять терміна та його складових частин, а також процесів, які характеризують пошук позабюджетних коштів.

У главі «Історичні корені фандрейзингу» розповідається про давні традиції меценатства в Україні за царату. Бібліотеки мають їх відновити. Детально аналізується досвід благодійництва і збирання коштів на благородні справи в США, викладається методика фінансування американських бібліотек.

Основну увагу О.Башун зосереджує на технології процесу збирання коштів і кожному з його етапів. А саме: *ідентифікація* - визначення потенційних джерел фінансування; *стратегія* - розробка іміджу та рекламна кампанія; *планування* тактики залучення коштів; *розвиток* - підготовка донорів (спонсорів) і попередня робота з ними; *клопотання* - безпосереднє прохання допомоги й її отримання; *олігунство* - подяка спонсорам та їх залучення до нових пожертв у майбутньому.

Корисною буде для фахівців і пропонована методика розрахунку цін на платні послуги бібліотек.

Рецензії

При підготовці різних проектів з метою одержати допомогу від міжнародних фондів книгохрани наштовхуються на проблеми. В рекомендаціях перераховуються загальні вимоги до підготовки заяви (проекту) на отримання гранту.

Під час стажування в бібліотеці Іллінойського університету в Урбан-Шампейн (США) ми змогли переконатися, що американські бібліотеки активно вдаються до фандрейзингу.

*O.B. Сумінова,
заввідділом автоматизації
Донецької ОУНБ*

Путівники «Асліб» з ноу-хау, котрі будуть видані українською мовою в 1999 р.

«Асліб» - Асоціація інформаційного менеджменту - заснована 1924 р. і є організацією світового класу, яка будує свою діяльність на принципі корпоративного членства. Сьогодні до її складу входять понад 2 тис. членів приблизно з 70 країн світу. «Асліб» активно поширює інформацію про найкращу практику в галузі управління інформаційними ресурсами, представляє своїх членів і обієює всі аспекти управління інформацією та прийняття законодавчих актів стосовно інформації на всіх рівнях - місцевому, національному й міжнародному.

Серія коротких практичних довідників для тих, хто працює або викладає в галузі бібліотечних та інформаційних послуг. Підготовлені експертами-практиками довідники пропонують підхід на основі практики.

Сільвія П. Уебб. Установлення плати за бібліотечні й інформаційні послуги

Путівник пояснює, як установлювати плату за бібліотечні й інформаційні послуги у державному, та в приватному секторах. Містить корисні та практичні поради тим, хто устанавлює плату за свої послуги вперше. Основні міркування, викладені для відповідальних за прийняття рішень, проілюстровані прикладами з практики.

Українською мовою опубліковано в січні 1999 р.

Джон Кроуфорд. Оцінка бібліотечних та інформаційних послуг

У путівникові подано вступ до сучасного розуміння і причин проведення оцінок у публічних, академічних (наукових) та спеціалізованих бібліотеках Британії. Розділ про кількісні методики підsumовує питання складення анкет, адміністрування й аналізу, а в

розділі про якісні методики обговорюються такі технології, як проведення фокус-груп, ведення щоденників і співбесіди та ін. Підбиваються проблеми, що з'ясовуються внаслідок опитувань, обговорюється довготермінова оцінка та доречність поетапної оцінки. Книжка завершується оглядом випадків із практики проведення опитувань і сучасних досліджень, а також обговоренням можливого розвитку подій у майбутньому.

Українською мовою опубліковано в січні 1999 р.

Крістін Ебботт. Визначення якості роботи в сфері бібліотечних та інформаційних послуг

Цей практичний путівник розповідає про те, які показчики слід використовувати під час порівняння роботи зі стандартами, і про роль такого порівняння в управлінні бібліотечними й інформаційними послугами.

Українською мовою буде опубліковано в лютому 1999 р.

Дейвид Ніколас. Оцінка інформаційних потреб: методи й технології

Видання розглядає одну з фундаментальних проблем інформаційного менеджменту - як надати потрібну інформацію потрібні особі в потрібний момент. Подано практичні основи, що дає інформаційним службам змогу збирати інформацію від користувачів і допомагати таким чином інформаційним системам визначити критерії та відстежувати ефективність інформаційних послуг.

Українською мовою буде опубліковано в травні 1999 р.

З питань отримання цих матеріалів ви можете звертатися до Світлани Васильченко, менеджера Інформаційного центру Британської Ради в Києві за адресою:

252004, Київ-4, Бесарабська площа, 9/1.

Тел. (044) 247 7235

Факс (044) 247 7280

Ел. пошта: inf@bc.kiev.ua